

Styrelsen

Sammanträdesdatum / Dokument ID
2019-12-13 / 20181218-278

Datum	fredagen den 13 december 2019		
Plats och tid	Gävle Energi, konferensrum Kontakten, kl. 09.35 – 13.00		
Ledamöter	Närvarande	Frånvarande	Tjänstgörande ersättare
Ann-Helen Persson, ordförande	C	x	
Sara Astner, 1:e vice ordf.	S	x	
Anders Fogéus, 2:e vice ordf.	M	x	
Inger Schörling	MP	x	
Margaretha Hofvenstam	L	x	
Lili André	KD	x	
Patrik Lindholm	SD	x	
Ersättare			
Alexander Engvall	S		x
Birgitta Öberg	S	x	
Hisham Safieh	S	x	
Roland Nilsson	M		x
Mikael Forsberg	SD	x	
Adjungerad ledamot			
Göran Arnell			x
Anders Heldemar			x
Fackliga ledamöter			
Anders Ranje, Vision ordinarie			x
Simon Starborg, Vision suppleant		x	
Torbjörn Myrman, SEKO ordinarie		x	
Robert Lundin, SEKO suppleant			x
Övriga deltagare	Håkan Jönsson, VD GEAB Inger Lindbäck		
Utses att justera	Sara Astner		§§ 3651 – 3666
Underskrifter	Sekreterare		
 Inger Brodin		
	Ordförande		Justerande ledamot
 Ann-Helen Persson	 Sara Astner
Justerare			Utdragsbestyrkande

Styrelsen

Sammanträdesdatum / Dokument ID
2019-12-13 / 20181218-278

§ 3651

Sammanträdets öppnande

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

§ 3652

Upprop och fastställande av tjänstgöringslista

Styrelsen beslutade

att tjänstgöringslistan fastställs efter upprop enligt sid 1.

§ 3653

Val av sekreterare och justerare

Styrelsen beslutade

att utse Inger Brodin att föra protokoll från dagens möte,

att jämte ordföranden utse Sara Astner till justerare för dagens protokoll.

§ 3654

Godkännande av dagordning

Styrelsen beslutade

att godkänna föreslagen dagordning.

§ 3660

Remiss miljöstrategiskt program MSP 2.0

Mattias Gustafsson, utvecklingsamordnare Energitjänster, presenterade förslaget till remissvar som tagits fram av arbetsgruppen inom Gävle Energi.

Noteras att Inger Schörling och Sara Astner uttryckte en avvikande mening.

Justerare

Utdragsbestyrkande

Styrelsen beslutade

att godkänna förslag till remissvar från Gävle Energi, förutom att de två sista meningarna i svaret stryks, och

att uppdra åt VD att skicka in svaret efter ev. redaktionella ändringar.

Bilaga § 3660

§ 3666

Avslutning

Ordförande förklarade styrelsemötet avslutat.

Rätt utdraget intygas:

Inger Brodin

Justerare

Utdragsbestyrkande

Till
Styrelsen för Gävle Energi AB

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta

att anta bifogat förslag till remissvar Miljöstrategiskt program 2.0.

Gävle 2019-12-10

Inger Lindbäck
V Verkställande direktör
Gävle Energi AB

Bakgrund

Styrning och stöd önskar synpunkter på förslaget till nytt miljöstrategiskt program (MSP) som är ute på remiss t.o.m. 2019-12-31.

Kommentarer kring höjd ambitionsnivå och implementering av programmet

Det är positivt att MSP revideras och att ambitionen är att höja målbilden i det nya programmet. Det är också bra att synergier mellan ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet lyfts fram.

Det är viktigt för implementeringen av programmet att den särslagstiftning som gäller oss kommunala bolag beaktas, vilket innebär att det är ägarstyrning via ägardirektiv som styr verksamheten. Det är också viktigt att de tre dimensionerna i kommunens grundsyn för hållbarhet värderas lika, dvs. social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Det innebär att Gävle kommun vid all planering, och vid alla strategiska och politiska beslut, ska ta hänsyn till alla tre dimensionerna och att grundsynen för hur de tre dimensionerna hänger ihop ska vara vägledande. Att jobba med miljöfrågor är en viktig del i grundsynen, men det skall vara väl grundade strategiska beslut som ingår i MSP och då ingår de ekonomiska effekterna på kort och lång sikt. Det saknas idag i förslaget till reviderad MSP.

Kommentarer kring antalet målområden, mål och åtgärder

Det är positivt att förslaget har minskat till endast tre målområden. Det underlättar för kommunikationen av programmet.

Dock är programmet alldeles för detaljerat med för många mål och åtgärder under varje målområde. Vår uppfattning är att ett program bör ha ett eller ett fåtal övergripande mål och åtgärder. De underliggande planer som finns i kommunkoncernen förklarar sedan hur man kommer till det övergripande målet med detaljerade delmål och åtgärder. Detta behöver förklaras i MSP. Underliggande planer behöver också minimeras och ett större ansvar läggas på verksamheterna att uppfylla målen, dvs. tillitsbaserad styrning.

De mål som sätts bör också vara smarta, dvs. Specifika, Mätbara, Acceperade, Realistiska, och Tidsatta. Med mål som upplevs som orealistiska riskerar bra mål och åtgärder att negligeras om diskussionen istället handlar om orimligheter i genomförande av andra mål.

För att kunna visa att satta mål är realistiska behöver en nulägesanalys göras, en plan presenteras för hur förändringen ska genomföras samt om det blir några konsekvenser för verksamheterna. Det behöver också göras en analys på hur omgivningen förväntas förändras över tid och eventuellt påverkan på målet. Slutligen behöver också en kostnadsanalys göras för genomförandet. Olika mål och åtgärder behöver också jämföras så att de mest kostnadseffektiva åtgärderna görs med avseende på förändrad miljöpåverkan. Denna analys saknas helt för ett flertal av målen i förslaget till ny MSP. Hela eller delar av den analysen kommer att genomföras för målområdet Klimatneutral kommun i klimatfärdplanen som är under framtagande. Där kommer också, troligtvis, en färdplan att presenteras hur man ska uppnå en klimatneutral kommun vilket skapar en förutsättning för detaljerade mål.

Det gör det svårt att ta ställning till MSPs satta mål och åtgärder och risken är att de behöver revideras när klimatfärdplanen presenteras. Det är därför olyckligt att klimatfärdplanen presenteras efter att MSP ska vara färdigreviderad.

Genomförande av målområden, mål och åtgärder

Det är svårt att få en överblick av vad som bör prioriteras i varje målområde då det är många mål, närmare bestämt 35 st. mål, och ganska många är detaljerade.

För elva av målen är alla nämnder och bolag utpekade som ansvariga. Risken med ett så otydligt utpekat ansvar kan innebära svårigheter att nå målen - då allas ansvar kan innebära ingens ansvar. Det kan också innebära ineffektivt arbete att alla ska göra allt, då olika verksamheter troligtvis uppnår olika stora miljönyttor i olika miljöfrågor. Den fråga som innebär störst miljönytta för en verksamhet behöver inte vara densamma för en annan. Vi behöver arbeta smart med våra resurser för att nå störst miljönytta totalt sett inom kommunkoncernen. Att nämnder och bolag, enligt förslaget, årligen ska följa upp och redovisa arbetet inom frågor där de inte gör någon större miljönytta medför stor administration utan att särskilt stor miljöeffekt uppnås. Då kan det vara bättre att istället frigöra den tiden till faktiskt åtgärdsarbete.

Målären för de olika målen varierar. Det kan medföra svårigheter att överblicka läget i arbetet och veta vilka åtgärder som behöver prioriteras. Det vore önskvärt om målären är mer konsekvent satta.

Det bör också förklaras i MSP hur arbetet ska finansieras på kort och lång sikt. På kort sikt kommer en del åtgärder att medföra fördyringar för verksamheterna och inte minst kostnader i form av tid för att arbeta med frågorna. På lång sikt kommer en del infra-struktursatsningar med investeringskostnader att krävas, vilket kommer att kräva resurser för att samordnas och genomföras. Detta ska initieras samtidigt som budgetnedskärningar diskuteras i kommunens verksamheter. Hur detta kan kombineras behöver kommuniceras, antingen som en del av MSP eller separat.

Det ges förslag att Samhällsbyggnadsutskottet ska vara styrgrupp för genomförandet av MSP. Det bör också finnas en referensgrupp eller en kombinerad styr- och referensgrupp. Referensgruppen bör innehålla representanter från de som förväntas genomföra arbetet för att uppfylla MSP, inklusive kommuninvånare.

Kommentarer kring inledande text Klimatneutral kommun 2035

Definitionen av klimatneutral kommun 2035 är relativt klart definierat i MSP. Dock när nuläget presenteras så används siffror som saknar källangivelse. Vissa siffror är också tveksamma om de är korrekta, t.ex. cykelresor bland Gävleborna. Oss veterligen saknas det helt undersökningar om detta, förutom de tre mätpunkter som finns och det är för lite för att dra generella slutsatser. Det är också formulerat att fordon anpassade för fossilfria drivmedel "i stor utsträckning" tankas med fossila drivmedel, frågan är hur stor den andelen egentligen är? Det bör vara skrivet med en siffra, t.ex. med enheten %, så att läsaren kan relatera till och dra slutsatser om problemets vidd. Detta gäller även på fler

ställen i förslaget till MSP 2.0. Det medför att nulägesbeskrivningen behöver vara mer förklarande för att ge en bakgrund till texten kring utmaningar och prioriterade mål och åtgärder för att ge en röd tråd och därmed ett väl underbyggt program.

Det finns en text kring framtida elanvändning och vikten med att använda lokala energiresurser. Det stycket bör kompletteras med ett efterföljande stycke kring vikten av ny elproduktion och då främst vindkraft, t.ex.:

Gävle kommun har en begränsad möjlighet till ny elproduktion i form av vattenkraft och elproduktion från kraftvärmeverk. Därför är etablering av land- och havsbaserad vindkraft en viktig fråga. Kommunen behöver skapa förutsättningar för etableringar och prioritera samarbeten med vindkraftsindustrin för framtida behov.

Denna text kan följas upp med ett mål kring elproduktion från vindkraft som kan baseras på nationella mål och framtida nationella planer. Sista stycket under rubriken bör också utgå.

Klimatneutral kommun 2035

Gävle kommun ska vara klimatneutral 2035.	2035	1. Totala CO ₂ -utsläpp per capita i Gävle som geografiskt område.	Kommunstyrelsen, alla nämnder, förbund och bolag
---	------	---	--

Mål klimatneutral 2035: lite oklart vad som menas med nyckeltalet men vi antar att utsläppen i Gävle kommun ska definieras inom kommunens gränser baserat på definitionen av klimatneutral kommun tidigare i texten, detta bör förklaras bättre. Beräkningsmodellen för CO₂ utsläpp bör också presenteras och vara transparent.

Körsträckan med bil i Gävle kommuns geografiska område ska år 2025 ha minskat med 30% jämfört med 2018.	2025	1. Körda km, personkm. genomsnittlig körsträcka per gävlebo, jämfört med 2018 (SCB) 2. Antal bilar per capita	Samhällsbyggnadsnämnden, Kommunstyrelsen
Körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 50 % per anställd, jämfört med 2018.	2025	1. Körda km jämfört med antal anställda. 2. Mäta antal fordon och arbeta för att minska antal fordon. (Samlas in via fordons - ansvariga)	Alla nämnder, förbund och bolag

Mål kring körsträckor: saknar konsekvensbeskrivning vad som behöver göras för att uppnå målen. Vad innebär det att körsträckorna minskar med 30 % i kommunens geografiska område, hur påverkar det övrig infrastruktur? Målet ligger fem år bort och det kan krävas en hel del förändringar i cykelvägar, kollektivtrafik mm. Det saknas också en konsekvensbeskrivning hur resorna inom kommunkoncernen ska kunna minskas med 50 %, vad innebär det för verksamheter som är fordonsberoende?

GEABs bedömning är att körsträckan inte kan minska med 50 % med bibehållen och utvecklad verksamhet. Alla GEABs fordon kan idag köras på 100 % förnybara bränslen.

Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030.	2030	<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel % CO₂ från resor och transporter 2. Andel fossilberoende fordon i trafik 	Samhällsbyggnadsnämnden, Kommunstyrelsen
		<ol style="list-style-type: none"> 3. Miljöbilar i det geografiska området, andel i % (SCB) 4. Andel förnybara drivmedel i kollektivtrafiken i % (Miljöfordonsdatabasen Frida) 	
Koldioxidutsläppen från gävlebornas och näringslivet flygresor ska minska med 20 % till år 2025 jämfört med år 2016, samt halveras till 2030.	2025	<p>Finns ej mätbart för Gävle kommun utan endast statistik på Sverigenivå som är fördelat på respektive kommun per capita. Jämför med år 2016.</p> <p>Koldioxidekvivalenter per capita i Gävle från flygresor (ton/år per capita från flygresor) Baserat på CO₂-budget där utfall för 2016 finns.</p>	Kommunstyrelsen
<i>Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 50 % under perioden 2018-2023.</i>	2023	<i>CO₂-utsläpp från flygresor totalt/år. Statistik från upphandlad resebyrå</i>	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>

Mål om fossilfria transporter: Här sätts mål som inte riktigt är synkroniserade. Det skrivs att Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030 samtidigt som det skrivs att utsläppen från flygresor ska halveras till 2030. GEAB tolkar det som att det första målet är exklusive flygresor, det behöver förtydligas.

<i>Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning ska vara 100% fossilfri/förnybar 2023.</i>	2023	<p><i>Här ingår personbilar, lätta lastbilar, inklusive arbetsmaskiner, tunga fordon.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Andel förnybara/fossilfria drivmedel av total förbrukning kommunkoncern.</i> 2. <i>Kartläggning av drivmedel från tunga fordon och arbetsmaskiner.</i> 3. <i>Försäljning av lokalt producerad biogas</i> 	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>
--	------	--	--

Mål om kommunkoncernens transporter: Ambitionen för GEAB är att uppnå målet men det är svårt att bedöma om samtliga tunga transporter kan vara fossilfria 2023 då GEAB har omfattande bränsletransporter till vår fjärrvärmeproduktion.

<i>Gävle kommunkoncerns upphandlade transporter ska vara fossilfria och ruttoptimerade år 2025.</i>	2025	<i>Indikator saknas för att följa upp upphandlade transporter. Gäller för nya upphandlingar och anpassning behöver ske för respektive upphandling. Gäller under förutsättning att fossilfria drivmedel finns tillgängligt på marknaden.</i>	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>
---	------	---	--

Gällande kommunens upphandlade transporter behöver begreppet "ruttoptimerad" förklaras. Här behövs också stöttning och kunskap till de upphandlande enheterna.

<i>Näringslivet och gävleborna ska ha 30 % effektivare elanvändning till år 2030 jämfört med år 2009.</i>	2030	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elanvändning per gävlebo inom Gävle Energis nätområde som exkluderar ex. datacenter 2. Elanvändning per lägenhet, 3. Elanvändning per villa, 	<i>Gävle Energi, Gavlegårdarna, Kommunstyrelsen</i>
		4. Näringslivet-Total elanvändning / bruttoregionalprodukt för Gävle. (Data hämtas ur Gävle Energis databas.)	

Mål om effektivare elanvändning: Det är bra att datacenters mm. exkluderas så att uppföljning kan göras. Dock bör nyckeltalen säkerställas så att man kan använda dem för jämförelse, speciellt bruttoregionalprodukten. GEAB kan leverera ackumulerade mätvärden på el för specifika kundgrupper men bruttoregionalprodukten måste tas fram på annat håll.

<i>Elanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 35% effektivare till år 2030 jämfört med 2009.</i>	2025	<i>Elanu/m2 Atemp</i>	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>
---	------	-----------------------	--

Måläret för elanvändningen i kommunkoncernen är olika i texten.

<i>Av näringslivets och invånarnas totala elanvändning ska 10 % produceras från solceller inom Gävle kommuns geografiska område år 2035.</i>	2035	<i>Installerad effekt*nyckeltal (900kWh/kWp)</i>	<i>Kommunstyrelsen, Gävle Energi, Livsmiljö</i>
<i>Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska 10% produceras från egna solceller år 2035.</i>	2035	<i>Installerad effekt*nyckeltal</i>	<i>Kommunstyrelsen, Välfärd Gävle, Gävle Energi, Gavlegårdarna, Gavlefastigheter</i>

Vid en beräkning av vilken installerad solcellseffekt som krävs i Gävle kommun för att uppfylla målet om 10 % solcellsel jämfört med använd el baserad på 2018 års elanvändning så kommer det att krävas en total installerad effekt på ca 80 MW. Då är det baserat på den el som levereras i GEABs nät. Ska all el som används i kommunen räknas in så är det betydligt högre. 80 MW solceller motsvarar ca 430.000 m² eller drygt 300 solcellsanläggningar motsvarande storleken på anläggningen på Gavlehovshallen. Idag premierar lagar, regler och incitament solcellsanläggningar på eller i direkt närhet av fastigheter.

Att bygga solcellsparker är idag olönsamt utan extern medfinansiering. Det kan medföra att en stor andel av tänkt solcellsutbyggnad blir installerad på fastigheter. En installerad solcellseffekt på knappt 80 MW producerar en högre effekt än lasten totalt på Gävle Energis elnät under låglasttid, dvs på sommaren. Ett elnät är dimensionerat för att distribuera el från högspänningsnätet ut till kund. Om riktningen på elen vänds, dvs. att solcellsanläggningarna producerar mer än totala användningen får det konsekvenser för elnätet som behöver utredas både tekniskt och kostnadsmässigt. Däremot om utvecklingen går mot en hög andel solcellsparker så kan målet vara realistiskt.

Om t.ex. samma energimängd som 80 MW solceller producerar istället produceras med vindkraftverk med en effekt av 3 MW (vanlig storlek idag) krävs det 6-7 vindkraftverk beroende på vindläget. Att istället investera i lokal vindkraft är troligen mer kostnadseffektivt och vindkraften påverkar också effektproblematiken i elnätet positivt. Det ska dock poängteras att Gävle Energi inte är negativ till solcellstekniken och att det är en långsiktigt lönsam investering för fastighetsägare med en tillförlitlig teknik och att även den ska prioriteras men konsekvenserna av satta mål behöver analyseras.

Om solcellsmålet bryts ner till att olika bolag ska producera 10 % av sin elanvändning med solceller så medför det för Gavlegårdarna, Gavlefastigheter och Gävle Energi att det behöver installeras ca 3 MW vardera vilket motsvarar drygt 16.000 m² solceller eller knappt 12 anläggningar som den på Gavlehov. Det är inte orimligt att installera denna volym solceller före år 2035, men kostnadseffektiviteten behöver diskuteras.

Gävlebornas konsumtion (både inom och utanför Sveriges gränser) ska vara resurseffektiv och miljömässigt hållbar.	2035	Koldioxidkvivalenter per capita i Gävle baserade på konsumtionsbaserade utsläpp, ton/år per capita.	Alla nämnder, förbund och bolag
---	------	---	---------------------------------

Mål om Konsumtion: det bör definieras vad resurseffektivt och miljömässigt hållbar innebär.

Åtgärder: Ingen direkt kommentar kring åtgärderna men det kanske framkommer åtgärder som är mer prioriterade i klimatfärdplanen vilket bör vara med i MSP redan nu för att inte tappa fart i omställningen.

Robusta ekosystem

Övergripande text: Ingen kommentar

Åtgärder: I stort sett alla åtgärder handlar om att ta fram planer och strategier. Det är kort tid till att uppfylla målen och är verkligen de prioriterade åtgärderna att ta fram fler planer och strategier istället för att göra reella åtgärder.

Anpassa Gävle Energis vattenkraftverk så att de kan få märkningen Bra miljöval – miljömärkt el

Sträva efter att övriga kraftverk i Gävle kommun ska kunna nå märkningen alternativ rivass.

En av åtgärderna berör Gävle Energis vattenkraftverk. Gävle Energi anser att märkning enligt Bra Miljöval inte ska regleras i MSP. Bolagets ambition när det gäller vattenkraften är att beslut och åtgärder görs utifrån att de bästa effekterna för ekosystemet och den förnybara energin uppnås. För detta finns i dag en utredning framtagen i samverkan med Länsstyrelsen för åtgärder i Gävleån. Det är betydligt mer effektivt att använda resurserna till åtgärder än administration och därmed tillkommande kostnader.

Ren och giftfri vardag

Inga kommentarer till remissen.

Implementering av MSP

Gävle Energi ser MSP som ett viktigt dokument i omställningen till en klimatneutral kommun och kommer att genomföra åtgärder för att nå omställningen. För att nå en klimatneutral kommun kommer det att behövas ett strategiskt arbete för att belysa hur omställningen ska gå till, t.ex. kring målet om körsträcka i kommunens verksamhet. Gävle Energi kommer inte klara att halvera körsträckan med bibehållen och utvecklad verksamhet. Är planen att vissa verksamheter som kan minska körsträckan mer än andra ska kompensera med större minskningar eller är det en halvering generellt som är planen? Samma sak kring byggandet av solcellsanläggningar, GEAB kan bygga sin del av solcellsanläggningarna för att täcka 10 % av sin elanvändning, men är tanken att GEAB ska kompensera andra kommunala verksamheter och kanske t.o.m. kompensera en bristande utbyggnad i näringslivet och bland kommuninvånarna? Målen behöver förtydligas vad de innebär för de olika berörda verksamheterna innan det går att besvara hur de kan implementeras. Ett genomgående tema i detta remissvar är att det krävs en nulägesanalys och en färdplan framåt för att man ska kunna få ett aktivt arbete där olika berörda verksamheter kan ta sitt ansvar till att uppfylla målen. Först då kan man också göra en bedömning över kostnaderna och göra en prioritering för de mest kostnadseffektiva åtgärderna.

Sammanfattning av remissvar MSP 2.0 samt förslag till fortsättning

MSP är ett viktigt styrande dokument där framtida satsningar inom energi- och miljöområdet definieras. Vad som bör ingå i ett program och underliggande planer har framförts tidigare i remissvaret och det är Gävle Energis bestämda åsikt att mål och åtgärder måste föregås av en grundlig nulägesanalys, omvärldsbevakning och inte minst kostnadsanalys. Detta för att kunna genomföra prioriterade åtgärder med harmoniserande mål och åtgärder som ger en röd tråd mot en klimatneutral kommun 2035.

Den klimatfärdplan som är under framtagande kommer förhoppningsvis att bidra till detta, men den bör vara mer än en ren "konsultrapport".

Den största kompetensen kring energisystemet och energianvändningen lokalt finns hos lokala aktörer, genom att ha en samverkan kring klimatfärdplanens utformning fås en grund till ett väl förankrat miljöstrategiskt program där arbetet också är transparent.

Att påskynda revideringen av MSP 2.0 innan klimatfärdplanen är presenterad riskerar att fördröja arbetet med prioriterade frågor och ytterligare försvåra att uppnå det ambitiösa målet om klimatneutralitet 2035.

Gävle Energi föreslår att revideringen av MSP 2.0 inväntar resultaten i klimatfärdplanen, men också att berörda aktörer får en delaktighet i arbetet.